

За нею прийшли вдосвіта.

Веріс скотилася з ліжка в подобу глибокої морської води — синє ранкове світло, що заливало будинок, іще без найменшого натяку на сонце; до лампи в коридорі вона, здавалося, пливла, а тоді запалила її тремтячим, ледве тліючим сірником і попливла далі — униз сходами.

Вхідні двері вже здригалися на завісах, з кожним ударом від них віддушувалася фарба й відлітали тріски, ніби невидимі візитери не просто стукали в них, а вибивали тараном. Двері були зачинені зсередини, але поки Веріс до них дісталася, засуви й замки вже ледве трималися. Проклинаючи стародавні ключі, вона квапливо заходила за копірчатись у замках, а тоді розчахнула двері.

— Це дім Веріс Торн?

Чоловік, який стояв на порозі, заніс стиснуту в кулак руку в латній рукавиці, немов якщо вже він підкорив двері, то далі збирався вдарити Веріс за неправильну або ж занадто повільну відповідь.

— Це я.

— Тоді сідай.

Вона вже розтулила рота, щоб попросити пояснень, а тоді поглянула йому за плече й онімела, побачивши, що воно так само заковане в броню. У кінці стежини чекала карета. Вона так мчала до їхнього дому, що, спинившись, зачепила садову стіну; каміння в огорожі тепер ніби хмурилось і блідо світило свіжими подряпинами. Двоє озброєних чоловіків стояли біля

розчачнених дверцят, а один сидів за віжками, весь час нахилившись уперед так, ніби ще не зупинився і рухався далі. Вона бачила лише непевний блиск зоряного сяйва на металі їхньої броні — та це світло радше натякало на наміри, ніж чітко окреслювало силуети чоловіків.

Веріс не одразу зрозуміла, що відбувається, але щойно таки второпала, від правди вже годі було сховатися: вони прийшли від Тирана, і заперечувати їхнє існування так само безглуздо, як заперечувати світанок. Усередині в неї все впало, а руки й ноги заніміли; тітка, яка вигулькнула за спиною, ловко підхопила з її рук лампу, перш ніж та розбилася б об поріг.

— Я... — почала Веріс.

— Зараз же! — прогарчав чоловік, схопив її за передпліччя та витяг із дверей.

— Чи можу я принаймні вбра...

— Ні.

Поки Веріс тягли до карети, вона відчайдушно озиралася на тітку й дідуся, які стояли на порозі в бурштиновому світлі лампи, заспані й спантеличені, їхні обличчя ще не виражали жаху. Поки що не виражали. Вони все віддалялись і віддалялись, аж доки перетворилися на силуети, а чоловік затягнув Веріс до карети — так легко, що її капці навіть не торкнулися трьох сходинок, що вели нагору, — а тоді й сам застрибнув туди й сів навпроти.

Коли ж решта двоє охоронців заскочили на підніжки, карета заскрипіла і візник мовчки, навіть не цокаючи до коней язиком, рушив вуличкою, Веріс могла думати тільки про цих чоловіків, що прийшли сюди у важкій броні, озброєні гострими мечами й кинджалами; про те, як вони пролетіли селищем, наскільки були готові до насильства, і про те, що сталося б, якби її з якоїсь незбагненої причини не було вдома.

Ні. Краще про це не думати. Веріс уже втратила матір і батька, але в неї ще залишалися інші члени родини, і зараз вона нізащо не наражатиме їх на небезпеку. Тож вона мовчки тремтіла в кареті, знаючи, що її ескорт однаково не відповість на жодне з питань.

Хилитаючись, вони проминули биту коляями вуличку, проїхали повз такі самі маленькі будиночки, як і її власний, досі здебільшого темні, окрім хіба що тьмяно-червоного, мов яблуко, сяйва, що пробивалося зсередини пекарні від дюжини печей, довкола яких у глибоко-синьому світлі вже метушилися постаті з тачками й бочками. Далі під колесами захрускотів гравій, загуркотіла бруківка, і вони виїхали зі старого міста на нову дорогу, ту саму, яку Тиран вимостив плитами, щоб його арміям було легше переміщатися. Проминули кузні й чинбарні, а також крихітні золоті вогники ферм, і ось уже карета набрала ходу, розігнавшись до швидкості, яку Веріс назвала б небезпечною, але карети Тирана їздили на металевих колесах, а ті, на відміну від стародавніх, дерев'яних, не тріскалися та не злітали з дороги; його сильних коней вирощували спеціально для такої їзди.

Понад далекими пагорбами вигулькнуло сонце — поки що лише проблеск у загальній темряві, вже радше баклажановій, ніж блакитній. Та воно висвітило перетинку носа чоловіка, який сидів навпроти Веріс, і нічого більше. Маленькі свинцеві вікна карети були напівпрочинені, ймовірно, щоб йому було комфортніше, але через осіннє повітря та швидкість, з якою вони рухалися, Веріс промерзла до кісток. Вона щільніше загорнулась у зношений халат, який натягла поверх нічної сорочки, хай це майже не давало тепла, і дивилася, як довкола них квітне земля: поля буяли пшеницею та житом, фруктові сади уздовж дороги посаджені чіткими шпалерами, цілі загони решіток вгиналися під виноградом.

Найкраща пора року. Можна їсти все без жоднісінького почуття провини. Навіть повітря — прохолодне та свіже, сповнене запахів стиглих плодів, що назбиралися за цілий рік сумлінної роботи, — дарувало насолоду. За три-чотири тижні вже настануть Дні Кабана, запалають величезні багаття, казани співатимуть, нагриваючись на вогні, і... чого Тиранові від неї треба? Нічого, нічого. Веріс намагалася не думати про це, намагалася стримувати паніку, що накривала її від того питання, але контролювати це ставало дедалі важче. Чого, чого, на дідька, йому *треба*? Чому?

Невже він вирішив узяти собі нову дружину, оце вже ні; йому подобалися молоді, а Веріс було майже сорок. Та й він потребував плодовитих дружин, адже досі мав тільки двох дітей, принаймні так подейкували в селищі. Тиранові завжди треба більше дітей, а отже, більше родючих лон. Не її лона.

І вже точно не для роботи у великому замку: всі в долині хотіли туди влаштуватися, але коли для замку були потрібні слуги, Тиранові стюарди та квартирмейстери просто час від часу приїздили на ярмарки й набирали там прислугу. А Веріс була б однаково нікчемною в ролі покоївки, конюха, куховарки, лакея, прислужниці, так само як і в ролі коханки.

І її явно не арештували за зраду чи заколот... звісно, насправді ніколи не знаєш, але Веріс зазвичай ходила тихіше води і, як їй було відомо, ні з ким таким не зналася — із жодною похмурою душею з тих, які могли б наважитися на змову проти їхнього завойовника, просто тому що тепер вона взагалі ні з ким не зналася. Однак арешти, ніде правди діти, і досі траплялися, і людей щоразу забирали за все менші й менші провини. Та якби люди Тирана заявили до будинку Веріс через це, її б закували в кайдани тієї самої миті, як вона відчинила двері (і вже певно не прислали б по неї карету).

Чому, чому? Що ж вона такого зробила?

Попри всі зусилля з провітрювання карети, гнилявий сморід, що поширювався від амуніції охоронця, уже почав накопичуватись усередині, тож Веріс притулилася обличчям до продухи у вікні, щоб дихати чистішим повітрям, тим, що потрапляло знадвору, хоча й воно, варто визнати, пахло кінським потом та дорожнім пилом. А тоді раптом у ньому майнув аромат хвойної смоли, листя та коріння — вологий і чистий, мов вода, якою плеснули в обличчя. Це перед ними постала межа високих і темних Північних лісів, що відкидали свою похмуру тінь на досі зелені пасовиська по той бік дороги.

Межа з'явилась і промайнула, адже вони пролетіли повз неї. Веріс і гадки не мала, що вони рухаються так швидко, аж доки удаліні, мов той прапор, замайорів ліс, а віддалік постали високі сірі стіни замку. Вона так вхопилася пальцями за край віконця, що те аж зарипіло від сили її натиску. «Він і досі має над нами владу. І відтоді як він прийшов сюди, вона не похитнулася ні на йоту.

Чому я, ну чому?»

Веріс розповідали, що за старих часів тронна зала нагадувала скотобійню, бо там було повно настромлених на палі тіл, що розкладалися ззовні та зсередини; зі стелі, мов ті ліхтарі на свято Першої Борозни, звисали голови на ланцюгах, і з них на князів та можновладців, яких прикликали

на поклін до Тирана, падали хробаки. Але нині зала здавалася доволі чистою, хіба що стіна позаду трону залишилась рясно прикрашеною черепами. Сонце вже поволі зазірало в кімнату, і в його променях на тій стіні спалахнули та заблищали зуби, роги, оленячі «корони», а подекуди навіть золото у пломбах.

Охоронець привів Веріс туди десь так само, як і забрав з дому: однією рукою недбало вхопивши за передпліччя, що повністю вміщалося в захват його пальців, і геть не зважаючи на те, що гострі краї його латної рукавиці врізаються в її вкриті сиротами шкіру. За десять кроків до трону він різко смикнув її донизу й кинув на коліна. Можливо, від Веріс очікували, що вона лежатиме пластом чи залякне в якійсь ритуальній позі, але охоронець, здавалося, вдовольнився тим, що поставив її на коліна, й відійшов на кілька кроків.

«Проте не надто далеко», — гірко відзначила Веріс; так, щоб швидко встигнути схопити її, якщо надумає втекти.

Вона так тремтіла, що цокотіли зуби; а тоді змусила себе стиснути щелепи та звести очі на трон і на того, хто його займав, — Тирана, чоловіка з тисячею імен, під п'ятою якого стогнали тисячі міст; того, хто невідомо чому вирішив облаштуватися саме тут, у їхньому краї, попередньо стерши його на порох і витоптавши власне ім'я на ньому чоботами своїх вояків; того, хто ніс смерть, — князя війни, різника мільйонів.

Перше, на що вона звернула увагу, — він пив вино із чаші, зробленої із черепа, та Веріс, на щастя, вчасно опанувала себе й придушила істеричний вибух сміху, який — вона це добре знала — був би вкрай недоречним проявом емоцій. Зрештою, хтозна, можливо, він насправді не п'яниця, можливо, коли він

розкаже, чому її сюди притягли, їй теж не завадить чаша вина на самісінькому світанку.

Ніхто не наказував мовчати, аж доки до неї звернуться, але Веріс була розумною жінкою і не потребувала таких вказівок. Та, попри явну терміновість, попри те, що цей чоловік щойно наказав висмикнути її з ранкової темряви й привезти сюди з небезпечною для життя та здоров'я швидкістю, він мовчав. Не для того, щоб випробувати її, одразу здогадалася Веріс, ні; радше тому, що в горлі в нього застряг такий знайомий їй клубок — розміром із добрячий абрикос, через який і ковтнути важко, не те що говорити. Та й голос за таких обставин може вирватися з горла криком або ж риданням.

Тиранові мало би бути десь за шістдесят, проте він здався молодшим, здебільшого через довге волосся, що блищало, і досі густо-чорне. Воно лише починало сивіти, десь так, як і у Веріс, тож подекуди ставало свинцево-сірим, ніби посрібленим, але власне сивина ще не проглядалася. Тиран був високий, м'язистий, сильний, шкіру мав молочно-білу, навіть трохи синювату, такого відтінку, який можна побачити, коли струмінь молока вперше вдаряє в дійницю. Численні дрібні шрами на його обличчі теж були білими, ледь помітними; йому явно щастило з їхнім загоєнням. Довгий тонкий ніс, широкий рот з тонкими білими губами, що майже зникали, коли Тиран торкався ними кістяної чаші.

Його очі були точнісінько такими, як про них оповідали, і, глянувши в них, Веріс захолола від жаху (так холонеш, бува, від історій про привидів, хай навіть і не віриш у них): золота-во-карі, аж червонуваті, якогось трохи навіть котячого відтінку, але Веріс чомусь відразу подумала про значно більшого